

0.45

או

ה"עוֹדִי"

קפ' ס' אור

ארצות-הברית הוציאה בליווי דולרים כדי להעניק לכוחותיה המזוינים את הנשק והציוד החדישים ביותר בעולם. אולם, לצד הטנקים המשגרים טילים, ולצד החידושים האלקטרוניים המדהימים, קיימת עדיין משפחת נשק, שהשתתה אך במעט בחמישים השנה האחרונות: האקדח בקוטר 0.45 אינץ' וקרבו המאוחר יותר, תת-המקלע M-3. האקדח 0.45 הוא נשקו הישיר של השריונאים בצבא ארה"ב, והוא יורה בו — אחת לשנה — במבחני כשירות: הוא נושא אותו בשמירה, באימונים, בתרגילים — וגם בקרב. אך מה חושב עליו השריונאי? שריונאים אמריקנים רבים אינם רוחשים לו הערכה; ניסיונם בויאט-נאם לימדם, כי עלול להתהוות מצב, בעת לחימה, בו נאלץ צים לנטוש את מעטה הפלדה המגן, על מקלעיו וחימושו העיקרי, ומאותו רגע ואילך תלויים הם בנשק האישי ובמיומנותם להפעילו למען הגנתם והישרדותם בחיים. האם מאומנים השריונאים די הצורך להשתמש ב-0.45?

בניגוד למערכות-נשק אחרות, שתוכננו בהתאם לתכונותיו של המשתמש בהן, מצריך ה-0.45 את התאמת האדם אליו. התאמה זו, המכונה בשם אימון, דורשת אותו משך-זמן שמוקדש לאימונים בתותחנות-טנקים, כדי שיפתח היורה מיומנות, וזאת תקנה לו אמונו בנשקו.

דוגמה לאימון לוקה בחסר ניתן לראות בקורסים לצוערי שריון ובקורסים הבסיסיים לקציני שריון: במבחני כשירות של קליעה

ב-0.45 עומדים רק 10 עד 15 אחוזים מהחניכים.

דוגמה אחרת — שתהיה, אולי, בעלת משמעות רבה יותר — נוגעת לחניכי הקורס המתקדם של קציני-שריון בצבא ארה"ב. למחצית החניכים בקורס ניסיון קרבי ולכולם ותק ממוצע גבוה משש שנים בשירות צבאי, אף-לפיכך השיגו 35 אחוזים בלבד תוצאות קליעה חיוביות. מספר זה מבליט מצב שאינו רצוי, שניתן לשנותו רק ע"י אימון ממושך — או על-ידי המצאת נשק משופר, בעל קוטר קטן יותר. קרפועלה זה — הכנסת נשק בעל קוטר קטן יותר — טעון בחינה.

הכדור בקוטר 0.45 תוכנן במיוחד בשביל כלי-נשק מסויים, האקדח M-1911; לטווח של אקדח זה לא נודעה חשיבות מכרעת. אך כיום משתמשים באותו כדור גם בתת-מקלע, אשר לטווח כדוריו, מהירותם ומשקלם נודעת חשיבות רבה. איני מאמין כי נוכל להתקדם בפיתוח מערכת הנשק הקל, הכוללת את נשקם האישי של השריונאים, עד שלא נסלק כדור זה. עם פיתוח המערכת החדשה שאציע להלן יש להביא בחשבון הן את האקדח והן את תת-המקלע, כך שנפיק תועלת מקסימלית משניהם.

קיים כדור שיכול להחליף מייד את ה-0.45 ולספק את דרישות מערכת הנשק: כדור "פרבלום" בן 9 מ"מ, הכדור הנפוץ ביותר בעולם המחמש אקדחים ותת-מקלעים. משקלו הוא כמחצית מזה של ה-0.45 (164 גרם לעומת 327 גרם); מהירות-הלוע שלו גדולה ב-60 אחוזים מזו של ה-0.45 (400 מ"מ/שנייה לעומת 250 מ"מ/שנייה); כוח חדירתו גדול יותר. כדור זה מקובל בכל העולם, ובמיוחד על בעלות-בריתה של ארה"ב בנאט"ו, ואם יתקבל ככדור תקני, תושלם האחדות התת-מוטת של הנשק הקל בנאט"ו, ויצטמצמו במידה רבה בעיות התחזוקה שכורך השימוש בסוגי תחמושת שונים. הכושר הנוסף שיוענק לתת-המקלע יאפשר לבחון מחדש את תקן הציוד של גדוד השריון, במגמה להחליף את הרובים בתת-מקלעים. גם דבר זה עשוי לצמצם את הבעיות הקשורות בתחמושת של הנשק הקל, אשר יותאם, כמרכז, לפעולות בתוך רכב משוריין ומסביבו. אחדים מאנשי יחידות-הסיור והחרמ"ש יהיו חמושים ב"אורח תכליתי יותר אם יצוידו בתת-מקלע מעולה ולא ברובה.

היתרון הגדול ביותר של כדור ה"פרבלום" בן 9 המ"מ טמון בעובדה, שכלי-נשק רבים פותחו בקוטר זה; לפיכך תוקל בעיית התחמושת, וניתן יהיה להימנע מעריכת תכנית נרחבת של מחקר ופיתוח. בשניים מבין כלי-הנשק הקיימים באו לידי ביטוי ההישגים האחרונים בתחום פיתוח הנשק הקל, וכן יושמו בהם על הצד הטוב ביותר תכונותיו של הכדור בן 9 המ"מ — האקדח האוטור-יזי "סמית אנד ואסון" דגם 39, ותת-המקלע הישראלי "עוזי".

האקדח "סמית אנד ואסון" דגם 39 מכיל רבים מן הפיתוחים האחרונים בטכנולוגיה של הנשק הקל. עיקר יתרונו הוא משקלו המוקטן, שהושג הודות לסגסוגת-מתכת, ה-

עושה אותו קל ב-400 גרם מן ה-A-1911 M. בדומה ל-"P-38" הגרמני פועל ה"סמית אנד ואסון" על-פי העיקרון של פער לה כפולה, דהיינו: ניתן לשאת בלא סיכון כדור אחד בבית הבליעה, בלי לנצרו ובלי שקפיץ כלשהו מכווץ; כדי לירות יש ללחוץ על ההדק, ללא צורך בדריכת הפטיש (שהיא פעולה מסורבלת באקדח אוטומטי); לחיצת ההדק מפעילה את הפטיש לשם יריית הכדור הראשון, והמחלק דורך את הפטיש אוטומטית לקראת היריה השנייה. באקדח הוכנסו גם שני אמצעי-בטיחות מצויינים: מפסק המחסנית, המונע יריית הכדור התורן בשעה שהמחסנית שלופה; וההתקן של המחלק, שהוא זיז קטן המוכנס אוטומטית בין פטיש לנוקר עם נצירת הכלי.

תת-המקלע "עוזי" הוא תת-מקלע תקני בצבאות ישראל, הולנד וגרמניה המערבית. תכונותיו הבולטות הן:

- מידתו הקצרה (הודות לסדן הטלסקופי. כשהקת מקופלת 45 ס"מ).
- מיעוט המעצורים (המחסנית נמצאת בתוך בית האחיזה).
- מלחץ המאפשר יריה אוטומטית-למחצה ויריה אוטומטית.

- אחיזה יציבה (זו מונעת פליטת יריה גם כשתת-המקלע אינו נצור).
- טווח גדול מזה של ה-M-3 (300 מטר במקום 200 מטר).

משקלו של ה"עוזי" 3.8 ק"ג; משקל זה דרוש כדי למנוע זעזועים וסטיות של הכלי בשעת יריה אוטומטית. ה"עוזי" נוח לייצור המוני, שכן מיוצר הוא ברובו ממבליטים (שטאנצים). ניסויים שנערכו בו אישרו את ידוקו, אמינותו ונוחות תפעולו. בספרם "הנשק הקל בעולם" קובעים סמית וואסון, כי ה"עוזי" הוא ללא ספק מן הטובים שב"תת-המקלעים שקיימים כיום בעולם.

כלי הנשק בהם דובר (אקדח ותת-מקלע) מדגימים את היתרונות שניתן יהיה להשיג כאשר יהפוך הצבא האמריקאי את כדור ה"פרבלום" בן 9 המ"מ לחימושו התקני.

ממשלת ארה"ב השקיעה מיליוני דולרים במלאי של נשק ותחמושת בקוטר 0.45 על כל הכרוך בייצורם; אולם, אסור שעובדה זו תהיה הבחינה המכרעת לגבי השימוש בעתיד במשפחת ה-0.45. חלקה של ארה"ב במלחמת ויאט-נאם, האפשרות כי מלחמות דומות יחייבו אבטחה מקומית מוגברת, וכמו כן האפשרות של מלחמה כוללת, מצביעים ברורות על הצורך לכלול אקדחים ותת-מקלעים חדשים, תכליתיים ואמינים, במלאי הנשק הקל. הגיעה העת לספק את צורכי ארה"ב בנשק קל במלואם; יש לחדול מן הניסיון לאלתר בעזרת המצוי. דרושה הערכה מחדש של הנשק הקל של השריון, כדי להביא לשינויים, שבכוחם לגבור על הפער בן עשרים השנה בתחום הנשק הקל, שקיים בין צבא ארה"ב לבין אנשי השריון בצבאות זרים אחדים, כולל הצבא הסובייטי.

חיי של איש-שריון עשויים להיות תלויים בנשקו האישי בלבד; אפשרות זו מחייבת לצייד את הלוחמים בנשק הקל הטוב ביותר.